

УДК 37.015.2: 004

НАУКОВИЙ ГУРТОК ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Білостоцька О.В., к. пед. н.,
доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

У статті визначено особливості формування пізнавальних, морально-вольових та професійних якостей майбутніх учителів у роботі студентського наукового гуртка. Автором зазначено зміст, мету та завдання роботи наукових гуртків, обґрунтовано організаційні принципи результативної діяльності гуртка. У дослідженні проаналізовано основні та нетрадиційні форми роботи наукового гуртка, вимоги до їх організації; наведено особливості мотивації участі студентів у дослідницькій роботі та рівні само-реалізації студентів у науковій діяльності.

Ключові слова: майбутній учитель, науковий гурток, професійні якості.

В статье определены особенности формирования познавательных, морально-волевых и профессиональных качеств будущих учителей в работе студенческого научного кружка. Автором отмечены содержание, цели и задачи работы научных кружков, обоснованы принципы результативной деятельности кружка. В исследовании проанализированы основные и нетрадиционные формы работы научного кружка, требования к их организации; приведены особенности мотивации участия студентов в исследовательской работе и уровне самореализации студентов в научной деятельности.

Ключевые слова: будущий учитель, научный кружок, профессиональные качества.

Bilostotska O.V. SCIENCE CIRCLE AS A METHOD OF FORMATION OF PROFESSIONAL QUALITIES OF FUTURE TEACHERS

The article defines the peculiarities of cognitive, moral standing and professional qualities of the future teachers during the work of the student's scientific circle. Author noted the content, objectives and tasks of the scientific circles, specifies the reasonable principles for circle's effective activity. The research analyzes the main and innovative forms of work of scientific circles, specifies requirements of circle organization. Especially, in the article author given the motivation of students' participation in research and increasing the student self-level in science.

Key words: future teacher, science circle, professional qualities.

Постановка проблеми. Найважливішою складовою інноваційного оновлення освітнього процесу у вищій педагогічній освіті є розвиток науково-дослідної роботи студентів, який здійснюється в умовах кардинальних змін у змісті та освітніх технологіях, переходу до якісних критеріїв оцінки ефективності науково-дослідної роботи, підвищення ролі особистісної спрямованості студентів на постійну дослідницьку роботу під час навчання і у подальшій професійній діяльності. Це дасть змогу змінити ставлення студентів до науково-дослідної роботи, прискорить набуття необхідних дослідницьких знань та умінь, дасть можливість суттєво розвинути низку особистісних якостей студентів, важливих для подальшої професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему професійної підготовки майбутніх учителів досліджували О. Абдуліна, А. Алексюк, В. Гриньова, М. Євтух, О. Рудницька, В. Сластьонін, Г. Троцько; питання формування змісту, форм науково-дослідної роботи в освітній сфері обґрунтовували

Ю. Бабанський, Є. Гірфанова, І. Данилова, Т. Клімова, П. Образцов, О. Рудницька, Ю. Туранов; формування готовності вчителя до науково-дослідної роботи визначали Г. Арчажнікова, В. Борисов, З. Ісаєва, Л. Коржова, А. Лушніков [1–7].

Проведений науковий аналіз дав змогу виявити суперечності досліджуваної проблеми між зростанням ваги науково-дослідної роботи у структурі професійної підготовки майбутніх педагогів та недостатнім використанням її виховних можливостей для становлення особистості педагога.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання статті, яке полягає в дослідженні особливостей формування професійних якостей студентів педагогічних ВНЗ у роботі студентського наукового гуртка.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукова робота студентів підрозділяється на навчально-дослідницьку, яка включається в навчальний процес, входить до навчальних планів та є обов'язковою для всіх студентів, та науково-дослідницьку ро-

боту, яка виконується у позанавчальний час [3–5]. Однією з найбільш ефективних форм організації позааудиторної наукової роботи майбутніх педагогів є студентський науковий гурток. Науковий гурток – це організаційне утворення на кафедрі, учасниками якого є студенти факультету, метою якого є виявлення найбільш здібних і талановитих, схильних до науково-дослідної діяльності студентів, яке формується за напрямом наукової діяльності кафедри відповідно до затверджених тематичних планів роботи [2; 6; 8]. За підсумками роботи наукового гуртка протягом звітного періоду здібних до наукової роботи студентів рекомендують до участі в роботі проблемної групи кафедри.

На думку М. Фіцули, мета наукових гуртків полягає в ознайомленні з науковою проблематикою, глибокому вивченні окремих питань, засвоєнні принципів, методів і прийомів наукової діяльності [7, с. 79].

Основними завданнями роботи студентських наукових гуртків майбутніх учителів, на нашу думку, є формування особистості студентів; підготовка до педагогічної діяльності; розвиток творчого потенціалу та здібностей; формування наукового світогляду; розвиток інтелекту, творчого педагогічного мислення; формування стійкого інтересу до пізнання педагогічного процесу і дослідницької діяльності; схильності до педагогічного дослідження, розширення кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця; розуміння необхідності постійного оновлення і вдосконалення своїх знань, поглиблене творче засвоєння навчального матеріалу; розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання для вирішення нестандартних завдань навчання, виховання, розвитку та соціалізації дітей; розвиток інтуїції, критичності мислення, креативності, методологічної культури; оволодіння теоретичним і практичним апаратом, методами та методикою науково-педагогічного дослідження; забезпечення високого рівня дослідницьких умінь і навичок, прищеплення навичок самостійної науково-дослідної роботи.

Для успішного функціонування і результативної діяльності наукових студентських гуртків необхідне дотримання таких основних організаційних принципів, як принципи доцільності, добровільності, плановості, реальності тематики, різноманітності методів роботи, стабільності складу, врахування інтересів і можливостей студентів, високої наукової кваліфікації та зацікавленості викладача, спадкоємності і формування традицій в роботі, стимулювання.

У форматі гуртка студенти здійснюють дослідно-пошукову роботу, яка на молодших курсах сприяє організації навчально-піз-

навальної діяльності, а на старших – формує безпосередньо готовність здійснювати дослідницьку роботу. Внаслідок самостійно-пізнавальної діяльності відбуваються суттєві зміни в структурі самосвідомості студента: формується ціннісно-смысловий зміст «Я-концепції», мета трансформується в зміст діяльності, поліпшується оцінювання власної діяльності, виникає бажання продемонструвати свої якості, уміння і навички, намагання повернути до себе професійний інтерес, завоювати інтерес серед колег, сприяє формуванню професійної спрямованості. Діяльність студентських наукових гуртків сприяє оволодінню спеціальністю, розширенню теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутніх спеціалістів, ознайомленню студентів зі станом розроблення наукових проблем психолого-педагогічної науки, формуванню здібностей застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, прищепленню студентам навичок ведення наукових дискусій тощо.

Аналіз наукових джерел [1–8] та досвіду роботи студентських наукових гуртків дав змогу виявити, що за умов активної та систематичної участі у роботі гуртка у майбутніх учителів формуються такі особистісні якості: пізнавальні (допитливість, спостережливість, ініціативність, систематичність, винахідливість), морально-вольові (відповідальність, організованість, надійність, працелюбність) та професійно-педагогічні (професійний інтерес, самостійність, креативність, зацікавленість у справі).

Проблема розвитку професійних інтересів знайшла відображення у працях С. Беляєва, В. Бессараба, Т. Браже, А. Ващенко, М. Князян. Вивчення психолого-педагогічної літератури з цієї проблеми доводить, що існують різні погляди на поняття «професійний інтерес», які спричинені складністю його функціональної природи. Так, І. Вакулова, Т. Проскурякова, Н. Соловйова розглядають професійний інтерес як вибіркоче активно-позитивне ставлення до визначеного виду професійної діяльності, пов'язане з бажанням займатися нею. Розширюючи це визначення, О. Зімовіна розуміє вказане поняття як фактор (симптомокомплекс), який стимулює діяльність людини, пов'язану з наявною або майбутньою професією, та виявляється у вибірковій, пізнавальній, емоційній та вольовій активності під час зустрічі з різними об'єктами, явищами дійсності. Підкреслюючи зв'язок професійного інтересу з пізнавальним, В. Бессараб визначає його як емоційну спрямованість, увагу та дію учня на набуття теоретичних та практичних знань, умінь, навичок.

Опора на ці точки зору дає нам змогу визначити професійний інтерес як вибіркоче активно-позитивне ставлення до визначеного виду професійної діяльності, пов'язане з бажанням займатися нею, яке виникає та розвивається переважно в процесі діяльності; проявляється професійний інтерес у вибірковій пізнавальній, емоційній та волевій активності під час зустрічі з різними об'єктами, явищами дійсності. Саме розвиток цієї особистісної якості у процесі науково-дослідної роботи видається нам дуже важливим, саме вона спонукає студента до заняття науково-дослідної роботою, концентрує увагу на набутті нових знань, умінь та їх втіленні в практичну роботу.

Сьогодні, як ніколи раніше, ідея формування самостійності майбутнього учителя актуалізується у процесі професійної підготовки. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що в педагогічній теорії та практиці розглядаються способи розвитку у студентів самостійності різного спрямування: освітньої, навчальної, пізнавальної, дослідницької. Аналіз наукових робіт В. Базиян, Т. Ісаєвої, П. Підкасістого, Л. Рибалко показав, що багато дослідників розглядають самостійність як якість особистості, що не тільки визначає ефективність виконання професійних обов'язків, але й віддзеркалює здібність особистості до саморегулювання власного мислення.

У зв'язку з цим однією із задач підвищення виховного впливу науково-дослідної роботи ми вважаємо формування самостійності як особистісної якості, як основи компетенції майбутнього учителя, що дає змогу без сторонньої допомоги, спираючись на знання, уміння, переконання, життєвий досвід, ставити задачі, контролювати волю та наполегливість для досягнення мети.

З огляду на це змінюється роль викладача ВНЗ, що полягає не просто в передачі визначених знань студентам, але й у стимулюванні їхньої самостійної пізнавальної активності, формуванні постійної необхідності самовдосконалення та розвитку науково-дослідницьких умінь.

Науковці вважають, що самостійність можна розуміти в двох аспектах: як якість особистості, що відображає ставлення людини до пізнання, його результатів та умов здійснення, ставлення до навчальної діяльності як творчої, що сприяє перетворенню наявних знань у новий стан; як діяльність, що виявляється в самоуправлінні процесом творчого перетворення цілей та результатів навчання. Тобто самостійність як діяльність – це цілеспрямована, керована власне суб'єктом діяльність; як якість особистості – це інтегративна якість осо-

бистості, яка об'єднує в собі прагнення до пізнання, перетворення свого знання на основі творчого пошуку та створення нового, оригінального продукту, необхідного для продуктивного просування на ступені пізнання.

Ми розуміємо самостійність як інтегральну якість особистості, що характеризується здібністю самостійно ставити мету навчально-професійної діяльності та прогнозувати її творчо-дослідницьке рішення, актуалізувати необхідні знання та способи її досягнення, планувати та коректувати свої дії, співставляти отриманий результат з поставленою метою. Отже, розвиток самостійності студентів як особистісної якості має бути одним із завдань НДРС.

Наступна особистісна професійно-педагогічна якість, яку ми виділяємо, – креативність. Креативність в професійній педагогіці розглядається як здатність до творчості, прийняття та створення нового, до нестандартного мислення, генерування великої кількості оригінальних ідей. Креативність особистості визначає її готовність змінюватися, відмовлятися від стереотипів, допомагає знаходити оригінальні рішення складних проблем в ситуації невизначеності; це внутрішній ресурс людини, який допомагає їй самовизначатися в суспільстві.

Влітературі існує багато визначень поняття «креативність»: сплав сприйняття, здійснених новим способом (Е. Маккеллар), здібність знаходити нові зв'язки (Л. Кюбі), виникнення нових відношень (К. Роджерс), поява нових творів (Г. Меррей), можливості створювати та пізнавати новітнє (Г. Лассуель).

Дж. Гилфорд виокремлює шість параметрів креативності: здібність до виявлення та формулювання проблем, здібність до генерування великої кількості проблем, семантична спонтанна гнучкість, оригінальність, здатність удосконалювати об'єкт, додаючи деталі, здатність вирішувати нестандартні проблеми, виявляючи семантичну гнучкість.

Основними формами роботи наукового гуртка є засідання наукового гуртка; зустрічі з провідними вченими та досвідченими вчителями-практиками; написання рефератів та доповідей, їх активне обговорення, винесення кращих доповідей на студентські конференції; виконання спільного або індивідуального дослідження з викладачем; підготовка звіту; участь в наукових і методологічних семінарах, круглих столах, конференціях та конкурсах, оволодіння навичками проведення експерименту і обробки наукових результатів; виготовлення наочних посібників.

Необхідно обґрунтовано обрати теми студентського наукового дослідження. Вони повинні бути пов'язані з основними напрямками розвитку педагогічної науки та практики та науковими дослідженнями, які проводяться у ВНЗ [1, с. 79]. Важливою вимогою до вибору теми дослідження є її перспективність або стабільність: дослідник має усвідомлювати тенденції розвитку явищ і процесів, які він збирається вивчати. Перспективність визначає параметри для вибору об'єкта дослідження, добору відповідних методів, а також характеристики умов, для яких буде здійснюватися впровадження результатів наукової роботи.

Обрана студентом тема повинна відповідати профілю навчання та арсеналу методів, які майбутній учитель зможе кваліфіковано використовувати в професійній діяльності. Однак це не означає, що в процесі дослідження тема не може виходити за межі основної спеціальної дисципліни. Навпаки, обираючи тему, студент може накреслити проведення досліджень питань із суміжних дисциплін. Під час вибору теми дослідження необхідно також урахувати можливості її розроблення безпосередньо в навчальному закладі. Насамперед йдеться про час, який студент може виділити на це з урахуванням усього навчального процесу. Також повинні бути враховані всі можливості розроблення теми з погляду витрат матеріальних і фінансових ресурсів. Важливу роль під час вибору теми студентом відіграє ступінь її відповідності тематичній спрямованості науково-дослідної роботи кафедри.

Розглянемо особливості вибору конкретної теми науково-педагогічного дослідження. Наукові дослідження можуть бути різними: від визначених тематикою викладача чи навчального предмета до особистісно значущих. Так, на думку Є. Ільїна [4, с. 282], творче вирішення технічних завдань (тобто раціоналізація, винахідництво) може бути обумовлено тими труднощами, які виникають у студента під час використання певної техніки; прагнення вирішити методичні питання часто обумовлюється пошуком оптимальних способів навчання та тренування; а вирішення суто теоретичних питань – виникненням когнітивного дисонансу, неспівпадінням поглядів на проблему інших науковців або ж інтересом, який виникає під час ознайомлення з літературою з певної проблематики. Як вважають російські психологи та педагоги, часто вибір майбутнім науковцем нового для нього питання відбувається під впливом зовнішніх обставин, які обумовлюють його замислитися над певними фактами.

В межах занять в студентському науковому гуртку важливе значення має відвідування експериментального навчального закладу. Відвідуванню повинна передувати відповідна підготовка: вивчення особливостей та умов функціонування навчального закладу, підготовки пам'ятки вивчення експериментальної роботи.

Під час відвідування студенти аналізують, як проводиться експеримент, ознайомлюються з програмою його проведення, вивчають відповідну документацію. Окремо проводиться співбесіда з адміністрацією та педагогами закладу, під час якої студенти мають змогу ближче ознайомитися з ходом експерименту та його очікуваними результатами, почути, які є конкретні надбання та труднощі, як проводиться корекція практичних результатів дослідження, з'ясувати всі питання, які їх цікавлять.

За результатами відвідування студенти отримують завдання скласти звіт про напрям та зміст експерименту, який проводиться в закладі, ступінь залучення окремих підрозділів загальноосвітнього навчального закладу, етап проведення експерименту та наявні і очікувані результати. Окремо студенти повинні зазначити, як вплине експеримент на загальні результати роботи закладу, рівень навчальних досягнень учнів, оцінити його важливість; також окремо студенти зазначають власне ставлення до того, що побачили.

Аналіз практики роботи вищих навчальних закладів та наукових джерел [1–3; 5] довів, що використання лише традиційних форм організації роботи наукового гуртка знижує мотивацію до участі у НДРС, негативно впливає на якість та самостійність виконання дослідницьких завдань та не дає можливості у повному обсязі формувати професійні особистісні якості майбутніх учителів. Доцільність використання нетрадиційних форм наукової роботи обумовлена наявністю переваг: формування стійкої позитивної мотивації, позитивний вплив на психологічний стан майбутніх учителів, їх задоволеність процесом та результатами науково-дослідної роботи, досягнення наукових завдань.

На нашу думку, найбільш ефективним засобом формування професійних особистісних якостей є використання таких нетрадиційних форм організації роботи наукового гуртка, як дослідницький аукціон, дослідницький ринг, перспективний ринг, дослідницький діалог, проблемний стіл, педагогічний консиліум, ділова та рольова гра, портрет дослідницького колективу, студента-дослідника, ігрове конструювання, аналіз конкретних ситуацій, конкурс

знавців, дослідницький міст, панорама дослідницьких знахідок, дослідницька естафета, педагогічні роздуми, освітянські вечори, педагогічна вікторина, творчі зустрічі, фокус-групи, тренінги, мозковий штурм, дослідницький фестиваль, творчий звіт, спеціальні творчі тренінги, ігри (аукціон ідей, прес-бій, референдум), експрес-інтерв'ю, семінар-супутник.

Форми організації дослідницького процесу мають бути оригінальними, творчими, науково обґрунтованими, майстерно сконструйованими та професійно спрямованими, а також враховувати специфіку роботи наукового гуртка.

Для забезпечення дієвого результату і підвищення рівня вмотивованості участі студентів в різних формах роботи наукового гуртка необхідна ретельна і цілеспрямована їх організація. Загальними вимогами під час підготовки перерахованих форм діяльності є визначення та вирішення таких питань: розробка актуальної тематики і правильний вибір форм проведення заходу; уточнення мети і завдань проведення заходу; визначення складу учасників заходу, його тривалості, дати та часу проведення; призначення доповідачів і опонентів, інших активних учасників заходу; організація процесу вивчення матеріалів, пов'язаних з досліджуваними проблемами; підготовка приміщення, чітке рішення організаційних питань.

Ефективність роботи наукового гуртка залежить і від особливостей мотивації студентської дослідницької діяльності. Потяг до наукової роботи обумовлюється багатьма факторами. Так, на думку Д. Маклеланда, головним мотивом, який формує ефективність дослідницької роботи науковців, є мотив досягнення. На наш погляд, одним з мотивів, який найефективніше впливає на формування особистості майбутнього вчителя у роботі гуртка, є прагнення до самовдосконалення.

Д. Леонтьєв зауважує, що потяг до самовдосконалення формується трьома обставинами: наявністю у студента потреби у самоповазі та у схваленні іншими, у соціальному престижі; неузгодженістю в образах свого «Я ідеального» та «Я реального»; сформованими на цій основі самооцінкою та самоставленням. Крім того, серед мотивів науково-дослідницької роботи провідними є професійні. Так, проаналізувавши дані досліджень українських та зарубіжних педагогів і психологів (С. Бобровицької, І. Данилової, Є. Ільїна, Т. Клімової, Г. Мухіної, Ф. Рахматуліної, А. Реан, В. Якуніна), ми дійшли висновку, що провідними мотивами у студентів є орієнтація на оволодіння професією, робота з дітьми, підвищення

інтелектуального рівня, пізнавальний інтерес, особистісний престиж, загальносоціальні мотиви [3–5].

Ми погоджуємось із думкою В. Гаврилюк, Л. Гусейнової, які виокремили рівні самореалізації студентів у науково-дослідній роботі: репродуктивно-стереотипний, адаптаційний та творчо-рефлексивний.

Репродуктивно-стереотипний рівень характеризується розв'язанням проблеми згідно із засвоєними алгоритмами розмірковувань, діяльності, спілкування. Студенти прагнуть одержати швидкий результат з мінімальним докладанням зусиль.

Адаптаційний рівень означає виконання студентами дослідження на основі розробленого викладачем алгоритму. Цей рівень передбачає відсутність у студентів стійкого прагнення до самореалізації в науковій діяльності. зацікавленого опанування її культурологічних аспектів.

Творчо-рефлексивний рівень виявляється, коли студенти, актуалізуючи свій особистісно-ціннісний, креативний потенціал, виокремлюють сутність проблеми, моделюють дослідну ситуацію, варіанти та способи її розв'язання, використовуючи рефлексію, критично аналізують одержані досягнення.

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, проведене дослідження виявило, що однією з ефективних форм організації наукової роботи майбутніх педагогів є студентський науковий гурток. Діяльність студентських наукових гуртків сприяє оволодінню спеціальністю, розширенню теоретичного кругозору і наукової ерудиції, формуванню здібностей застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності. У роботі гуртка у майбутніх учителів формуються такі особистісні якості: пізнавальні, морально-вольові та професійно-педагогічні.

Проведене дослідження не вичерпує означену проблему. Подальшого розвитку потребує обґрунтування методики поетапного формування особистості майбутнього педагога у роботі студентського наукового гуртка.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемова Л. Педагогіка і методика вищої школи : [навч.-метод. посіб.] /Л. Артемова. – К. : Кондор, 2012. – 272 с.
2. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи : [метод. посібн.] / С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Данилова И. Многоуровневая модель научно-исследовательской работы студентов как средство обеспечения качества работы в вузе : дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / И.Ю. Данилова. – Рязань, 2010. – 174 с.

4. Ильин Е. Мотивация и мотивы / Е. Ильин. – СПб. : Питер, 2008. – 512 с.

5. Климова Т. Развитие научно-исследовательской культуры учителя : дисс. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Т. Климова. – Оренбург, 2001. – 328 с.

6. Науково-дослідна робота в закладах освіти : [ме-

тод. посібник] / укл. Ю. Туранов, В. Уруський. – Тернопіль : АСТОН, 2001. – 140 с.

7. Фіцула М. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / М. Фіцула. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 232 с.

8. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : [підручник для вузів] / В. Шейко, Н. Кушнарченко. – К. : Знання, 2008. – 310 с.

УДК 37.014.6:005.6

ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ОСВІТНЬОЇ УСТАНОВИ ЯК ЧИННИКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ СИТУАЦІЇ

Демченко Ю.М., к. пед. н.,
викладач кафедри методик дошкільної та початкової освіти
Кіровоградський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

У статті розглядається питання управлінської компетентності керівника сучасної освітньої установи. Інноваційна спрямованість сучасного суспільства, реалізація планів довгострокового розвитку економіки і соціальної сфери, пріоритетні напрями державної політики у сфері освіти виявляють потребу в професійно мобільних керівниках освітніх установ і зростанні ролі їх управлінських компетенцій.

Ключові слова: управлінська компетентність керівника освітньої установи, соціальна компетенція, пізнавальна компетенція, організаційна компетенція, спеціальна компетенція, методична компетенція.

В статье рассматривается вопрос управленческой компетенции руководителя образовательного учреждения. Инновационная направленность современного общества, реализация планов долгосрочного развития экономики и социальной сферы, приоритетные направления государственной политики в сфере образования выявляют потребность в профессионально мобильных руководителях системы образования и возрастании роли их управленческих компетенций.

Ключевые слова: управленческая компетенция руководителя образовательного учреждения, социальная компетенция, познавательная компетенция, организационная компетенция, специальная компетенция, методическая компетенция.

Demchenko Yu.M. THE RISE OF ADMINISTRATIVE COMPETENCE OF AN EDUCATIONAL ESTABLISHMENT MANAGER AS A FACTOR OF INNOVATIVE ACTIVITY IN MODERN SOCIO-CULTURAL SITUATION

The paper focuses on administrative competence of a manager of a modern educational institution. Innovative orientation of modern society, realization of a long-term development of economic and social sphere, strategic tendencies of the country in the sphere of education require qualified mobile managers of educational establishments, as well as their administrative competence.

Key words: administrative competence of an educational establishment manager, social competence, cognitive competence, managerial competence, special competence, methodological competence.

Постановка проблеми. Пріоритетні напрями державної політики у сфері освіти, інноваційна спрямованість сучасного суспільства привели до змін змісту, форм, принципів освітньої діяльності. До найважливіших із них відноситься підвищення ролі керівників освітніх установ і зростання ролі їх управлінських компетенцій.

Компетентнісний підхід вважається ключовою інноваційною ідеєю сучасної освіти, тому керівник освітньої установи стає соціально, економічно і юридично значущою фігурою в системі внутрішньогалузевих,

міжгалузевих і територіальних зв'язків. Посадова компетенція керівника колективу установи доповнюється компетентними повноваженнями економічної, господарської, психологічної, соціальної та інших сфер діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вдосконалення управлінської та фахової майстерності керівників навчальних закладів знайшла достатньо широке висвітлення в педагогічній теорії і практиці. Дослідженню діяльності керівника загальноосвітньої установи присвячені ро-